

Första söndagen i fastan

(Invocavit.*)

Predikan på distans 2024-02-18.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Kampen mot frestelsen.

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig att du genom Anden och ordet vill föra oss till himmelen. Vi ber att djävulen inte skall fresta oss så att vi överger ordet utan att vi får nåd att stå honom emot, fasta i tron. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*

Predikotext. Evangeliet 1:a årg. Matt. 4:1-11, Jesus frestas i öknen.

1 Vid den tiden fördes Jesus av Anden ut i öknen för att frestas av djävulen. 2 När han hade fastat i fyrtio dagar och fyrtio nätter blev han till slut hungrig. 3 Då kom frestaren fram och sade till honom: "Om du är Guds Son, så befall att de här stenarna blir bröd." 4 Jesus svarade: "Det står skrivet: Människan lever inte bara av bröd, utan av varje ord som utgår från Guds mun."

5 Då tog djävulen med honom till den heliga staden och ställde honom på tempelmurens krön 6 och sade: "Om du är Guds Son, så kasta dig ner! Det står ju skrivet: Han ska befälla sina änglar, och de ska bära dig på sina händer så att du inte stöter din fot mot någon sten." 7 Jesus sade till honom: "Det står också skrivet: Du ska inte fresta Herren din Gud."

8 Sedan tog djävulen med honom upp på ett mycket högt berg och visade honom världens alla riken och deras härlighet, 9 och han sade till honom: "Allt detta ska jag ge dig, om du faller ner och tillber mig." 10 Då sade Jesus till honom: "Gå bort, Satan! Det står skrivet: Herren din Gud ska du tillbe, och endast honom ska du tjäna." 11 Då lämnade djävulen honom, och änglar kom fram och betjänade honom.

Predikan sammanfattas i tre punkter.

1. Jesus övervinner frestelsen när brödet tar slut.
2. Jesus övervinner frestelsen till högmod.
3. Jesus övervinner frestelsen till avfall från tron.

1. Jesus övervinner frestelsen när brödet tar slut.

Många frestelser möter den kristne i denna världen. Världens barn däremot är redan i djävulens rike. *"Hela världen är i den ondes våld"* skriver aposteln Johannes (1 Joh. 5:19). Den bibliska innebörden av ordet frestelse är *lockelse till synd*. Ordet kan också betyda *prövning*. Djävulen plågar förvisso också ogudaktiga människor på många sätt, t.ex. genom gräl, avundsjuka, ovänskap, krig, sjukdomar och död. Men när vi här talar om frestelse är det djävulens lockelser till döpta och kristna det är fråga om. Han försöker på många olika sätt föra troende, bekännande kristna tillbaka till sitt rike. Ett exempel är aposteln Judas Iskariot.

Han blev först frestad att börja "låna" pengar i kassan som han hade hand om (Joh. 12:4-6). Så blev penningbegäret värre och värre. Han blev en riktig tjuv under from täckmantel. Till sist lockades han av penningbegäret att förråda sin Herre och

Mästare för trettio silverpenningar (Matt. 26:15) Så begick han självmord och djävulen hade för alltid vunnit honom tillbaka till sitt rike (Matt. 27:3-5).

Jakob skriver:

Ingen som blir frestad ska säga: "Det är Gud som frestar mig." Gud frestas inte av det onda och frestar inte heller någon. Var och en som frestas dras och lockas av sitt eget begär. När sedan begäret har blivit havande föder det synd, och när synden är fullmogen föder den död. Bedra inte er själva, mina älskade bröder (Jak. 1:13-16).

I vår text frestades inte Jesus förrän han blivit riktigt hungrig efter en månads fasta. Om vi hamnar i en situation av dyrtid, brist på mat, pengar eller liknande svårigheter kan djävulen vid rätt tillfälle fresta oss till förtvivlan. Då kanske också den kristna tron börja svikta. Man börjar knota mot Gud som inte genast hjälper. En kristen kan i en sådan situation lockas till att använda oärliga metoder för att få sitt dagliga bröd. Så blev också Jesus frestad att i en sådan situation på fel sätt använda sin gudomliga makt att göra stenarna i öknen till bröd. Men Jesus övervann frestelsen genom att säga: *"Det står skrivet: Människan lever inte bara av bröd, utan av varje ord som utgår från Guds mun."*

Så skall också vi fly till Guds ord och befalla djävulen att försvinna med sin frestelse. Man skall i bön ropa till Herren i den svåra situationen men inte överge ordet och tron och inte ta till några oärliga eller oandliga metoder. Gud kommer så förvisso att hjälpa när hans stund är inne. Framför allt skall vi vända oss till Bibelns rena och klara evangelium. Jesus har blivit frestad i allting, liksom vi. Han gjorde detta för vår skull. Han dog på korset för att alla våra synder skulle bli försonade. Så är han också uppstånden för vår skull så att vi genom dopets nåd och tron kan segra när vi frestas.

2. Jesus övervinner frestelsen till högmod

Jesu andra frestelse var en frestelse till högmod. Djävulen sade: *"Om du är Guds Son, så kasta dig ner! Det står ju skrivet: Han ska befälla sina änglar, och de ska bära dig på sina händer så att du inte stöter din fot mot någon sten."* Djävulen vet att högmod går före fall. Jesus hade givetvis kunnat demonstrera sin gudomliga makt. Han hade kunnat fara fram i luften i triumf precis på det sätt som han kommer att göra på domens dag. Men hans uppdrag var att ödmjuka sig och bli lydig intill döden för vår skull. Därför svarade han djävulen med orden: *"Det står också skrivet: Du ska inte fresta Herren din Gud."*

Jesus hänvisade i denna frestelse på nytt till Guds ord. Guds vilja måste alltid komma först. Ingenting fick hindra Jesus uppdrag på jorden att frälsa hela mänskligheten. Senare, i örtagården inför tillfångatagandet och lidandet, bad Jesus tre gånger att om möjligt bli befriad från detta fruktansvärda lidande. Men han övervann även då frestelsen att gå sin egen väg och sade till Fadern om lidandets bägare: *"Min Far, om den inte kan gå förbi mig utan jag måste dricka den, så ske din vilja"* (Matt. 26:42).

Som kristna kan vi ofta drabbas av frestelse till högmod. Vi tycker att vår egen vilja är viktigare än allt annat. Redan de små barnen lär sig snart att stampa med foten, tjura eller gallskricka: jag vill inte! Så lär man sig tidigt i livet att driva sin egen vilja igenom. Det är inte fel att ha en egen vilja. Men högmodet består i att inte vilja underordna sig dem som har rätten att bestämma utan att till varje pris följa sin egen vilja. Det innebär också en frestelse till att upphäva Guds ord, som klart talar om att barnen skall lyda föräldrarna, att man och kvinna har olika roller i äktenskapet och att alla medborgare är skyldiga att lyda överhetens lagar och förordningar. Det enda

undantaget är att vi alltid måste lyda Gud mer än människor och vägra att lyda om överheten befäller något som är synd.

Frestelsen till andligt högmod är också stor i den kristna kyrkan. I Korint uppstod det splittring därför att man valde ut olika präster som personliga favoriter. ”Jag håller mig till Paulus” sa den ene. ”Nej, jag håller mig till Petrus”, sa den andre. En tredje ville hålla sig till Apollos. ”Nej, jag håller mig till Kristus”, sa den fjärde. Så uppstod olika partier och fraktioner i församlingen, trots att alla dessa lärare lärde ett och detsamma. Vi talar här inte om den *nödvändiga* splittringen som uppstår när man i enlighet med Guds ord är skyldig att ta avstånd från falsk lära och sådana som lär i strid mot Guds ord. Nej, vi talar om det andliga högmod som så lätt uppkommer också i en rätt, bekännelseetrogen kyrka. Luther inskräpper många gånger vikten av att vi lär oss ha överseende och fördragsamhet med våra medkristnas synder och brister. Vi ska istället lära oss att tala direkt med den person som verkligen begår en synd, och så handla enligt Matt. 18:15-17. Men så gör inte den som frestas till andligt högmod. Han baktalar istället andra kristna och talar gärna om deras fel och brister i samtal med andra.

Det andliga högmodet kan också ta sig uttryck i viljan att kyrkan ska bli högt ansedd och aktad i världen. Det kan ske genom stora s.k. ”väckelsekampanjer” och användande av sådana metoder som gör att människor blir riktigt imponerade och strömmar till. Det är givetvis inte fel att Guds ord predikas för många människor. När detta sker på rätt sätt kan det vara till stor välsignelse för kyrkan. Men risken är att de mänskliga kampanjmetoderna blir en del av det andliga högmodet där man genom psykologisk skicklighet och förmågan att bedriva propaganda kan få lyssnarna att tro nästan vad som helst. Så ser vi hur detta i vår tid har lett till de mest underliga sekter, där de ”karismatiska” ledarna får med sig folket genom moderna massmedia på ett sätt som får de mest förskräckliga konsekvenser. Bara för några dagar sedan såg jag t.ex. ett TV-program som beskriver hur s.k. evangeliska kristna genom att på ett försåtligt sätt åberopa bibliska profetior driver fram hat och krigsstämningar och menar att detta är Andens verk i den yttersta tiden.

Jesus lär oss att övervinna alla frestelser till högmod med sina ord: *”Du ska inte fresta Herren din Gud.”* I den kristna församlingen skall vi därför i ödmjukhet lita på att det är Herrens sak att föra människor till tro. Även om vi är få som vill hålla fast vid Guds rena och klara ord skall vi inte falla för frestelsen att gripa till osunda metoder för att öka medlemsantalet. Vi skall be för våra präster som är kallade att offentligt predika ordet och så understödja dem så att de om möjligt kan göra detta på heltid. Jesus säger: *”Arbetaren är värd sin lön.”* (Luk. 10:7) Vi skall också vara angelägna om att verkligen besöka alla kyrkans gudstjänster och inte låta bekvämlighet och andra aktiviteter stå i vägen. Sedan skall vi troget följa ordets undervisning i vår vardagliga kallelse och veta att detta är Guds vilja. När Gud ger tillfälle får vi också vittna om vår tro, men vi ska då också veta att det är kärleken till nästan som öppnar vägar för detta. Vi skall då visa stort tålamod och kärlek. Paulus skriver t.ex. till dem som är gifta med en icke-kristen make: *”För hur vet du, hustru, om du kommer att frälsa din man? Och hur vet du, man, om du kommer att frälsa din hustru?”* (1 Kor. 7:16). Endast Gud själv kan öppna människans hjärta. Vi kan aldrig genom många ord eller övertalning få en människa att bli omvänd. Vi kan endast i ödmjukhet vittna med

ordet och genom ett kristet liv. Petrus skriver: *”Herren Kristus ska ni hålla helig i era hjärtan. Var ständigt beredda att svara var och en som ber er förklara det hopp ni har. Men gör det ödmjukt, med respekt och ett rent samvete, så att de som talar illa om ert goda levnadssätt i Kristus får skämmas för sitt förtal.”* (1 Petr. 3:125f). Och Petrus fortsätter i samma brev: *”Framför allt ska ni visa uthållig kärlek till varandra, för kärleken överskyler många synder. Var gästfria mot varandra utan att klaga. Tjäna varandra, var och en med den nådegåva han har fått, som goda förvaltare av Guds mångfaldiga nåd”* (1 Petr. 4:8-10).

3. Jesus övervinner frestelsen till avfall från tron.

Den sista frestelsen var att djävulen skulle ge Jesus jordisk makt och ära om han bara föll ned och tillbad honom. Detta är den svåraste frestelsen. Varje människa vill bli framgångsrik, betydelsefull och mäktig. Ju mer makt någon får desto mer vill han ha. Det kan vara fråga om makt i den egna familjen, i kyrkan, på arbetsplatsen eller inom politiken. Djävulen ger gärna människor sådan makt, men villkoret är då att de lämnar tron på Jesus och istället tillber djävulen. Så sker avfallet från tron.

Det sker framför allt när en människa går emot Guds ord medvetet. I fornkyrkans förföljelsetider fanns det tyvärr också sådana som kompromissade med den bibliska läran för att slippa bli förföljda. Om t.ex. kejsaren tillhörde arianerna, som förnekade Kristi sanna gudom, fanns det teologer som följde kejsaren i denna villfarelse och så som tack fick en hög och framträdande ställning i kyrkan. Samma sak på Luthers tid. De som gick med på att hålla fast vid påvens lära och blanda in kärleken i rättfärdiggörelsen blev inte förföljda. Men de som med Luther lärde att *”tron ensam gör oss rättfärdiga för Kristi skull”* blev förföljda, ja många blev under denna tid brända på bål för sin tros skull. Luther skrev en vacker tröstesalm till vänner och anhöriga när en luthersk präst blev bränd på bål.

Den som i vår tid troget håller fast vid läran om skapelsen och vägrar att tro på utvecklingsläran får många problem både i grundskolan och på universitetet. Det finns idag en hel rad frågor där man mer och mer högljutt kräver att alla människor ska hålla fast vid det som är *”politiskt korrekt”*. De som t.ex. på grund av Guds ord vägrar att acceptera aborter, homosexualitet och föräktenskapliga förbindelser blir utfrusna. Staten vill också lägga sig i föräldrarnas rätt att fostra sina barn i enlighet med sin religiösa övertygelse. I vissa andra länder lever de kristna under svåra diktaturer eller främmande religioner där den kristna bekännelsen kan leda till svår förföljelse eller död.

En annan svår frestelse till avfall sker genom den moderna teologin och ekumenismen. Överallt upprepas mantrat att Gud vill *”att alla kristna skall vara ett för att världen skall tro”* (jämför Joh. 17:21). Det låter så vackert, men bakom de till synes bibliska orden står djävulen med sin frestelse. De kristna skall inte längre bry sig så mycket om den bibliska läran utan framför allt gå samman så att kyrkan blir framstående, stor och mäktig. Dessa idéer smyger sig också in bland väckelsekristna grupper. Så går man i kyrkogemenskap även med sådana kyrkor som accepterar obibliska läror inom sig.

I denna situation frestas varje kristen att överge den bibeltroende kyrkan och istället förena sig med dem som *”inte är så stränga i läran”*. Så överger man sin

trosövertygelse och djävulen framhåller att detta bara sker för kyrkans och människornas bästa. Man hittar tusen ursäkter. Men Jesus säger: *”Gå bort, Satan! Det står skrivet: Herren din Gud ska du tillbe, och endast honom ska du tjäna.”* (v. 10).

Det är inte lätt att följa Jesus på denna punkt om det innebär att man måste bryta med vänner och kanske egna familjemedlemmar när det gäller den andliga gemenskapen. Men när det gäller tron måste vi välja. *Ingen kan tjäna två herrar*, säger Jesus. När vi märker djävulens frestelse att gå en felaktig väg som strider mot tron skall vi be till Herren om kraft att följa honom och säga om den falska vägen: *Gå bort, Satan! Det står skrivet: Herren din Gud ska du tillbe, och endast honom ska du tjäna.* Men vi skall samtidigt noga observera att den yttre familjegemenskapen eller gemenskapen med släktingar och vänner inte bryts på grund av olika trosuppfattningar. Här handlar de många obibliska sekterna helt fel. De upplöser familjegemenskapen och försöker att isolera sina medlemmar från omvärlden. Den bibliska kyrkan handlar tvärtemot detta. Man kan då gärna samarbeta politiskt med olika grupper eller engagera sig i mängder av goda aktiviteter i samhället tillsammans med sådana som har en helt annan trosövertygelse. Så kan t.ex. en bibeltroende kristen ha goda vänner som är ateister, muslimer eller anhängare av utvecklingsläran.

Vi kan endast övervinna djävulens frestelser på grund av att Jesus själv redan har övervunnit dem. Han har fullkomligt uppfyllt lagen i vårt ställe och tagit alla våra synder på sig. När vi därför stapplar och faller i frestelsens stund skall vi inte förtvivla utan vända tillbaka till Herren i ånger och tro och lita på hans förlåtelse. Aposteln säger:

Ingen annan frestelse har drabbat er än vad människor får möta. Och Gud är trofast, han ska inte tillåta att ni frestas över er förmåga. Samtidigt med frestelsen kommer han också att ge en utväg, så att ni kan härda ut (1 Kor.10:13).

Vi skall därför dagligen be med orden i Herrens egen bön: *Inled oss icke i frestelse utan fräls oss ifrån ondo.* Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*

* Dagens latinska namn *Invocavit* (Han åkallar mig) kommer från denna söndags antifon (Ps. 91:15):

Han ropar till mig
och jag svarar honom.
Jag är med honom i nöden,
jag ska rädda honom
och ge honom ära.